

שחור, בוץ, או אולי נס?

בלוג

ג'יי לנו העלה פעם נקודה למחשבה: **"למה אף פעם לא רואים כותרת בעיתון: מגדת עתידות זכתה בלוטו"?** לעומת זאת, מגדת עתידות ורשות המסים זה מתכון בדוק לכותרת טובה בעיתון. והאמת, יש משהו אירוני במגדת עתידות שלא מצליחה לחזות ביקורת פתע של מע"מ. ממש כמו סנדלר ההולך יחף, מוסכניק שלא מצליח להחליף גלגל, או עורך-דין שנעתקו המילים מפיו. אבל פסק הדין בעניינה של הגב' סימונה, הקוראת בקפה ובקלפים מרמלה, אינו מצחיק. טוב אולי רק קצת, ורק את רשות המסים.

מה לא עשה מנהל מע"מ רמלה כדי להכשיל את קביעת שומת המס שערך לסימונה: הוא ביסס את שומתו על "נתוני מיסוי מקרקעין" (ובחקירתו הודה "טעיתי. טעה. טעות. טועים. טעינו"); אחר-כך טען שקיבל נתונים ממשרד פקיד השומה (הגם שלנישומה כלל לא נערכו שומות מס הכנסה); ולבסוף התברר שקביעתו מבוססת על "המחברת האדומה", זו שבה רשמה סימונה את לקוחותיה לוגמי הקפה הזקוקים ליעוץ. אלא שהמחברת הוסתרה ע"י אנשי מע"מ שלא מסרו אותה למייצגי המערערת ולא איפשרו להם להתגונן כראוי. גם במהלך המשפט לא העמיד מע"מ לחקירה נגדית את כל הגורמים מהם גבה הודאות (הגם שהגיש אותן לשופט); ואם בכך לא די, בסיומו של ההליך בא כוחו של מע"מ לא הגיש מטעמו סיכומים. שיסתדר בית המשפט לבד, חשב בלבו. אבל את סוף הסיפור, אפילו מגדת עתידות מוצלחת לא יכולה הייתה לחזות.

"בחלוף הזדמנויות חוזרות ונשנות שניתנו למשיב לעשות כן" והואיל והזדמנויות אלו לא נוצלו על ידו וסיכומיו לא הוגשו, קבע בית המשפט כי יש לראות את מנהל מע"מ כמי שלא התייצב לדיון. אלא שהמשמעות של הסנקציה המוטלת על בעל הדין הסורר (לראותו כמי שלא התייצב לדיון), שעה שעדיין כבר נשמעו ונחקרו, נותרה עמומה. בית המשפט קבע שיכריע רק על סמך החומרים שבפניו ומבלי להתייחס לראיות מע"מ. אלא שבכך לא היה די כדי להציל את סימונה מגזירת הגורל בעניינה.

בית המשפט ציטט בפסק דינו את תקנה 157 לתקסד"א ("הישנה", זו שחלה על ההליך שבפניו) שלפיה בסיטואציה בה הנתבע אינו מתייצב לדיון **"רשאי התובע להוכיח את תביעתו עד כמה שחובת הראיה עליו, ואז יהא זכאי לסעד המבוקש"**. כלומר, **"על המערערת עדיין מוטלת החובה להרים את נטל הראיה ולהוכיח טענותיה"**. בכך, לדידו של השופט, כשלה המערערת שלא הצליחה לעמוד בנטל. כלומר, שעה שנטל הראיה מוטל על הנישומה, הימנעותו של מנהל מע"מ להגיש את סיכומיו לא תוביל לקבלתו האוטומטית של הערעור, כפי שטענו מייצגיה.

מניתוחו המלומד של בית-המשפט עולה כי **במקום שנטל הראיה מוטל על רשות המסים, אזי אם לא יוגשו סיכומיה של הרשות - יש לקבל על אתר את ערעור הנישום**. האמנם?! בעניינן של ג'ולקס שוקי הון וג'ולקס שיווק על אף ארכות חוזרות ונשנות לא הגיש פקיד השומה למפעלים גדולים את סיכומיו. אלא שבערעור, נזכיר, שומותיהן של ג'ולקס וג'ולקס, נערכו מכוח סע' 86 לפקודת מס הכנסה העוסק ב"עסקה מלאכותית" שיישומו מוביל להיפוך הנטל. כלומר, הנטל שם מוטל היה על רשות המסים שלא טרחה להגיש את סיכומיה.

ומה פסק שם בית המשפט? "על אף מחדלו זה של המשיב ובמסגרת הסמכות הנתונה לבית המשפט שלא לקבל את הערעור אם הוא סבור כי כך ראוי, אני מוצא כי אין לקבל את ערעוריהן של המערערות". לתמיכה בהכרעתו מצטט שם בית המשפט באריכות מעדותה של המפקחת - ראייה שכלל אין להיזקק לה לפי דברי כב' השופט בעניינה של סימונה.

ואיך שילם מנהל מע"מ על מחדליו? חרף נצחונו על הנישומה לא נפסקו כנגדה הוצאות משפט. אולי חשב בית המשפט: אם יישאר לה משהו לכוס קפה, ייתכן שתצליח לקרוא בה את המספרים שיעלו בלוטו. "כוס הקפה השנייה אף פעם לא טובה כמו הראשונה" קבע תיאודור רוזולט; אך לגבי פסקי דין במסים, לעיתים דווקא הפסיקה המאוחרת מוצלחת יותר מהראשונה...

אין באמור לעיל כדי להחליף ייעוץ משפטי מלא וספציפי.

הדברים האמורים נכונים למועד פרסומם.

אנשי קשר



שלמה אביעד זידר
מגשר, שותף



דניאל פסרמן
ראש תחום מסים